

SODANKYLÄN KUNTA

TARKASTUSLAUTAKUNNAN

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2024

Kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Sisällys

1	Yleistä.....	3
2	Tarkastuslautakunnan työskentely ja tilintarkastus.....	3
2.1.	Tarkastuslautakunnan vuoden 2024 painopistealueet ja kokoustyöskentely.....	3
2.2.	Vuoden 2024 arvioinnin painopistealueet	4
2.3.	Tarkastuslautakunnan tehtävä.....	4
3.	Tuloskehitys ja talousarvion toteutuminen.....	5
4.	Tase	6
5.	Henkilöstö.....	7
6.	Talousarviossa asetettuja tavoitteita vuodelle 2024	7
6.1.	Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta	7
6.1.1	Sivistyspalvelut	10
6.1.2	Koulutus	11
6.1.3	Vapaa-ajanpalvelut.....	11
6.1.4	Sompion kirjasto	12
6.1.5	Varhaiskasvatus	12
6.2.	Kunnanhallitus.....	12
6.3.	Tekninen lautakunta	13
6.3.1	Yhdyskuntatekniikka	13
6.3.2	Tilapalvelu	14
6.3.3	Rakennusvalvonta	14
6.3.4	Ympäristönsuojelu ja Ympäristöterveydenhuolto	14
7.	Konserniyhtiöt.....	16
7.1.	Asentopuulaaki Oy	17
7.2.	Sodankylän Lämpö ja Vesi Oy.....	17
7.3.	Tähtikuitu Oy Sodankylä.....	17
7.4.	Tähtikunta Oy	17
8.	Tarkastuslautakunnan esitykset ja yhteenveto	18
9.	Allekirjoitukset.....	18

1 Yleistä

Kuntalaki 121 § Tarkastuslautakunnan tehtävät:

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

1. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
2. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
3. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
4. huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
5. valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa
6. ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
7. valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä
8. arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

Sodankylän kunnan tarkastuslautakunnan jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet valtuustokaudella 2021–2025:

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Satu Honkonen, puheenjohtaja	Jyrki Manninen
Sari Aikio, varapuheenjohtaja	Anna-Tytti Sulisalo
Annukka Jarva	Maria Heikkilä
Tuure Neitola	Olavi Laukkanen
Veikko Virtanen	Kristina Malova

Marja Kuusela on pyytänyt eroa 10.2.2025 päivätyllä ilmoituksella tarkastuslautakunnan varajäsenyydestä, koska hän on tullut valituksi teknisen lautakunnan puheenjohtajaksi. Kunnanvaltuusto myönsi eron 20.2.2025 § 13 ja valitsi Maria Heikkilän uudeksi varajäseneksi jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

2 Tarkastuslautakunnan työskentely ja tilintarkastus

Tilintarkastajana toimii KPMG Oy Ab ja päävastuullisena tilintarkastajana JHT, KHT Juha Väärälä. Tilintarkastaja on raportoinut tarkastuslautakunnalle havainnoistaan väliraporttien muodossa sekä yhteenvetoreportissa.

2.1. Tarkastuslautakunnan vuoden 2024 painopistealueet ja kokoustyöskentely

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2024 aikana 7 (2023: 9) kertaa. Lautakunta on käsitellyt kokouksissaan yhteensä 62 (2023: 80) asiakohtaa. Tarkastuslautakunnan työskentely tilikaudella on edennyt laaditun tarkastussuunnitelman mukaisesti.

2.2. Vuoden 2024 arvioinnin painopistealueet

Tarkastuslautakunta on laatinut arviointisuunnitelman kaudelle 2024. Tilikauden 2024 painopistealueena tarkastuslautakunnalla on ollut hyvinvointi- ja sivistyslautakunta. Vuonna 2023 painopistealueena oli ympäristöterveydenhuolto- ja ympäristöjaosto.

Näiden yhteydessä on arvioitu myös muiden toimialojen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista.

2.3. Tarkastuslautakunnan tehtävä

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida valtuuston asettamisen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista. Tarkastuslautakunnan mielestä on tärkeää, että tarkastuslautakunta tukee toiminnallaan valtuuston asettamien taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista, tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Tarkastuslautakunnan tehtävänä ei nykymuodossaan ole pelkästään tavoitteiden toteutumisen arviointi.

Kokouksissa kuultavina olleet henkilöt:

- Tekninen johtaja Matias Yliriesto
- Kunnanjohtaja Jari Rantapelkonen
- Talous- ja hallintojohtaja Kalle Pyykkö
- Vuotson vt. koulunjohtaja Panu Klemettilä
- Tilapalvelupäällikkö Ville Pyhäjärvi
- Asentopuulaaki Oy toimitusjohtaja Juho Tepsa
- Tähtikuitu Oy Sodankylä toimitusjohtaja Jussi Rantamo
- Hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Antti Palomaa
- Tähtikunnan koulun rehtori Ari Arvola

Tarkastuslautakunta ei ole suorittanut toiminnassaan erityisiä tarkastuskäyntejä, vaan työskentely on tapahtunut kokousmenettelynä kunnanvirastolla.

Käsiteltäviä asiakirjoja vuonna 2024 ovat olleet muun muassa:

- Toimielinten pöytäkirjat
- Tilintarkastajan tarkastussuunnitelma
- Tilintarkastajan väliraportit sekä yhteenvetoraportti
- Tilinpäätös ja toimintakertomus 2023
- Vuoden 2023 arviointikertomukseen saadut vastineet
- Sidonnaisuusilmoitukset

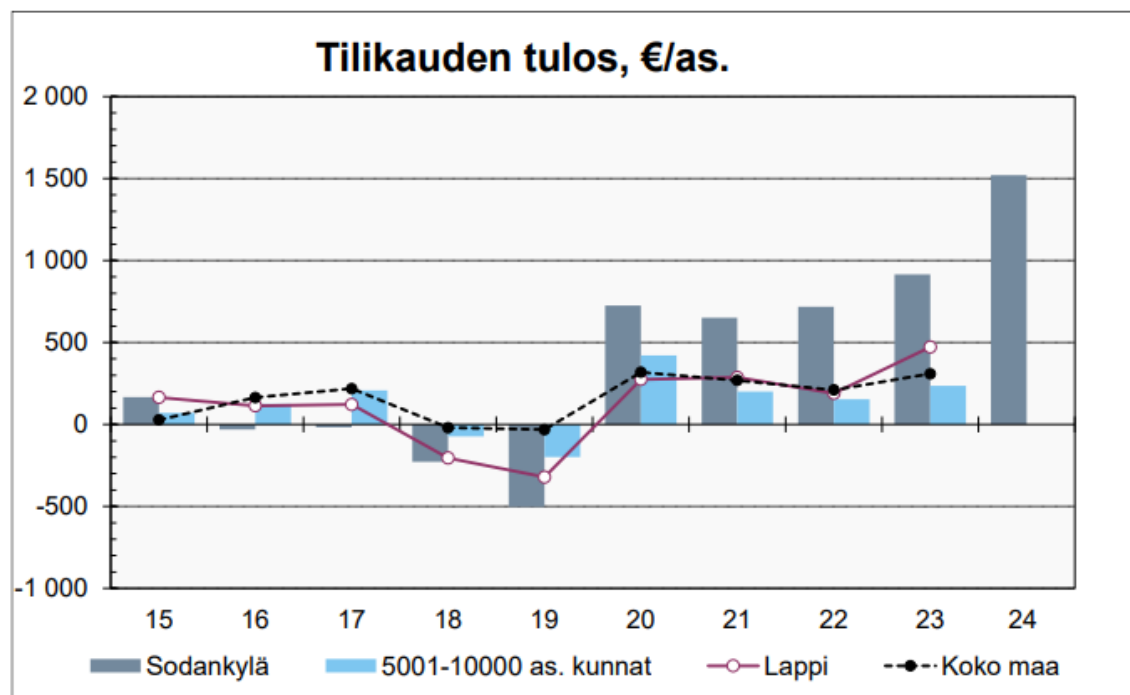
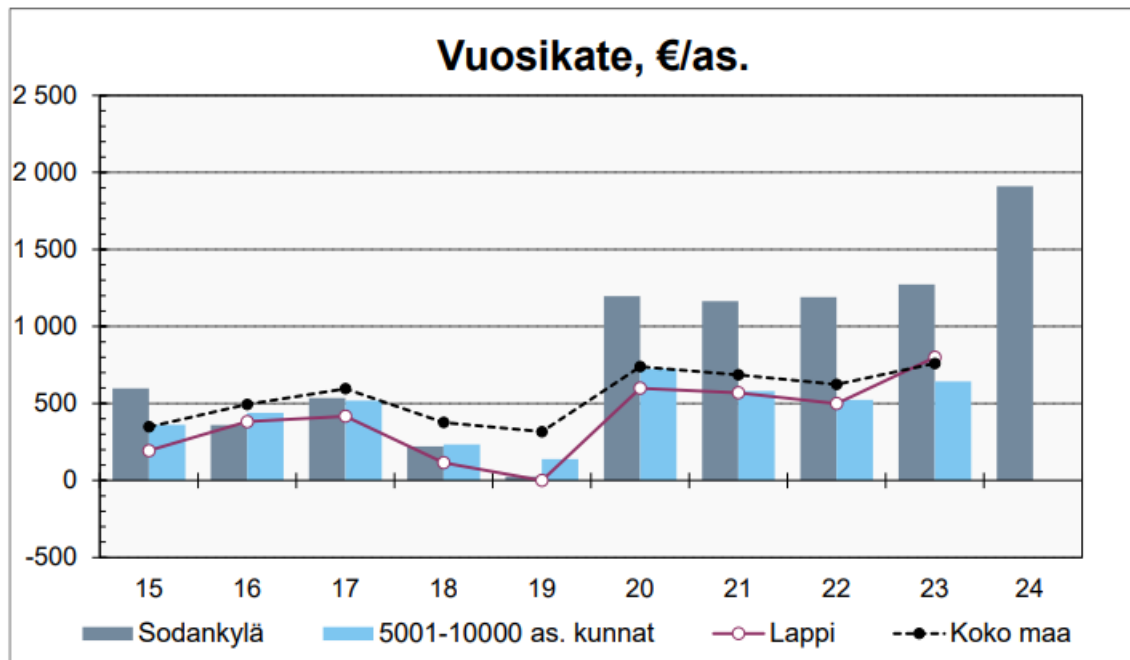
3. Tuloskehitys ja talousarvion toteutuminen

Ulkoinen tuloslaskelma (t€)	2024	2023	Muutettu TA 2024	Tot. %
Toimintatuotot	9 218	8 321	7 812	118,0 %
Henkilöstökulut	-17 355	-16 704	-19 047	91,1 %
Palvelujen ostot	-10 490	-10 065	-10 095	103,9 %
Muut toimintakulut	-3 817	-7 380	-3 675	103,9 %
Toimintakulut yhteensä	-35 679	-34 149	-37 091	96,2 %
TOIMINTAKATE	-26 461	-25 828	-29 280	90,4 %
Verotulot	31 182	29 054	27 206	114,6 %
Valtionosuudet	5 773	2 505	5 620	102,7 %
Rahoitustuotot ja -kulut	5 021	4 617	3 267	153,7 %
VUOSIKATE	15 515	10 347	6 813	227,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	-3 161	-2 911	0	
TILIKAUDEN TULOS	12 354	7 436	6 813	181,3 %
Poistoeron ja rahastojen muutokset	-1 231	-688	1 780	-69,2 %
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	11 123	6 748	8 593	129,4 %

Tilikauden toimintatuotot nousivat 897 tuhannella eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Talousarviosta toimintatuotot ylittyivät 1,4 milj. euroa toteuman ollessa 118,0 %. Toimintakulut yhteensä nousivat 1,5 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Talousarvioon verrattuna toimintakulut alittivat talousarvion toteuman ollessa 96,2 %.

Toimintakatteen muodostui noin 26 milj. euroa talousarvion toteuman ollessa 90,4 %. Vuosikate kasvoi vertailuvuodesta 5,1 milj. euroa ja riitti kattamaan tilikauden poistot. Tilikauden ylijäämä 11,1 milj. euroa on toteutunut huomattavasti budjetoitua suurempana talousarvion ollessa ylijäämäinen noin 8,6 milj. euroa.

Alla olevat taulukot kuvaavat Sodankylän kunnan, Lapin sekä koko maan tilikauden tuloksen sekä vuosikatteen kehitystä vuosina 2015–2024

4. Tase

Taseen kertynyt edellisten tilikausien ylijäämä vuoden 2024 lopussa on yhteensä 30,1 miljoonaa euroa.

Vuonna 2024 investoinnit (bruttomenot) olivat 5,9 milj. euroa. Vuonna 2023 investointimenot olivat 5,2 milj. euroa. Euromäärältään (netto) suurimmat investointikohteet olivat mm. Kylälaakson rivitalot rakentaminen 2,1 miljoonaa euroa, Kitisenrannan koulun pihan saneeraus 1,0 miljoonaa euroa sekä Poika-juntin alueen jätevesiviemäröinnin liittäminen alueen jätevesiviemäriin, rakennustyöt noin 560 tuhatta euroa.

Yhteenvetona rahoituslaskelmasta ja sen tunnusluvuista todetaan, että investoinnit vuonna 2024 oli 0,7 milj. euroa suuremmat kuin edellisvuotena.

Investointien tulorahoitus- % ja lainanhoitokate paranivat. Tulorahoitus riitti kattamaan investointeja sekä lainojen hoitoon. Kunnan maksuvalmius piteni 64 päivällä edellisvuoteen nähden.

Sodankylän kunnan oma pääoma on noin 64,2 milj. euroa (51,8 milj. euroa). Kunnan lainamäärä nousi edellisvuodesta ollen tilinpäätöshetkellä 24,5 milj. euroa. Uutta lainaa otettiin 4,5 miljoonaa euroa.

Sodankylän kunnalla on vuoden lopussa asukaskohtaista velkaa 3.015 euroa. Velkamäärä on kehittynyt seuraavasti: 2023: 2.753 euroa/asukas, 2022: 3.059 euroa / asukas, 2021: 2.932 euroa / asukas. 2020: 3.981 euroa / asukas, 2019: 4.060 euroa / asukas ja 2018: 3.613 euroa / asukas.

Omavaraisuusasteella mitattuna kunta saavutti 50 %:n omavaraisuusasteen. Yleisesti ottaen hyvänä omavaraisuusasteen tasona voidaan pitää 70 %. Alle 50 %:n omavaraisuusaste tarkoittaa merkittävää velkarasitetta. Kunnan omavaraisuusaste on 69,2 % (2023: 66,3 %, 2022: 56,5 %, 2021: 54,4 € ja 2020: 44,1 %).

Konsernin omavaraisuusaste on pysynyt aiemmin kunnan vastaavia lukuja matalampana vertailuperiodin jokaisena vuotena. Tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n omavaraisuusastetta, joka saavutettiin vuoden 2024 aikana. Vuoden 2024 lopussa konserninomavaraisuusaste oli 67 % ja lainakanta per asukas 4. 768 euroa. Vuonna 2023 vastaavat tiedot olivat 4. 722 euroa ja 64,1 %.

5. Henkilöstö

Sodankylän kunnan palveluksessa oli vuoden 2024 lopussa 338 henkilöä, joka on 13 henkilöä enemmän kuin vuoden 2023 viimeisenä päivänä (325 hlö).

Sodankylän kunnassa toteutui vuonna 2024 yhteensä 312,2 henkilötyövuotta, joka on noin 5,2 henkilötyövuoden verran enemmän kuin vuonna 2023.

Alla oleva taulukko kuvaa henkilötyövuosien määrän jakaantumisen toimialoittain:

Toimiala	Toteutuneet htv 2024	Toteutuneet htv 2023	Muutos	Muutos %
Elinvoimapalvelut	11,8	7,7	4,1	53 %
Talous- ja hallintopalvelut	12	10,9	1,1	11,0 %
Sivistyspalvelut	224,9	227,4	2,5	-1,1 %
Tekniset palvelut	63,5	61	2,5	3,9 %
yhteensä	312,2	307	5,2	1,7 %

Kunnan henkilökunnalla oli vuonna 2024 yhteensä 4 917 sairauspoissaolopäivää, joka on 837 päivää vähemmän kuin edellisvuonna. Keskimäärin sairauspoissaolopäiviä oli 14,6 teoreettista henkilötyövuotta kohden. Sairauspoissaolopäivien määrä on siis edelleen merkittävästi laskenut.

Tarkastuslautakunnan huomiot:

Tarkastuslautakunnan mielestä on tärkeää päivittää ja selkeyttää ohjeistusta henkilöstön sivutoimien harjoittamisesta, sillä aiemmat käytännöt ovat herättäneet kysymyksiä eettisyydestä ja toiminnan sopivuudesta. *Onko sivutoimien ilmoittamisessa noudatettu kunnan ohjeistusta?*

6. Talousarviossa asetettuja tavoitteita vuodelle 2024

6.1. Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta

Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta jatkoi edellisvuosien linjaansa ja teki tilinpäätöksen, jossa

talousarviopoikkeama oli jälleen merkittävä, mutta tällä kertaa ilahduttavasti positiivinen. Lautakunnan toimintamenot jäivät 1,5 miljoonaa euroa arvioitua pienemmiksi. Lisäksi vuoden 2024 tilinpäätösменот olivat jopa alhaisemmat kuin vuoden 2023 vastaavat menot, mikä osoittaa tehokasta resurssien hallintaa ja vastuullista taloudenhoitoa. *Tarkastuslautakunta kysyy kuitenkin, että onko talousarvio laadittu realistisesti, onko harjoitettu ns. ylibudjetointia?*

Toimialan ylijäämää kertyi noin puoli miljoonaa euroa johtuen sekä säästöistä, että ennakoitua suuremmista tuloista. Budjetin ylimitoituksesta johtuva osuus ylijäämästä oli kuitenkin noin miljoona euroa. Esimerkiksi koulutushenkilöstön poissaoloihin oli varauduttu reilummin, mutta henkilöstö pystyi hoitamaan poissaolot suurelta osin sisäisesti, mikä vähensi kustannuksia.

Erityisen merkittäväksi osoittautui ruokapalveluiden ja koulujen henkilöstön tiivis yhteistyö, jonka ansiosta ruokahävikkiä onnistuttiin pienentämään vuodessa peräti 160 tuhannella eurolla. Tämä saavutettu säästö on vaikuttava ja korostaa hyvin koordinoitua yhteistyön merkitystä.

Koulujen rehtorit ja reilun vuoden tehtävässään toiminut hyvinvointi- ja sivistysjohtaja ovat löytämässä yhteisen työskentelytapansa, jonka avulla Sodankylän paljon puhuttu myönteinen kehitys voidaan ulottaa myös kouluihin ja laajemmin koko sivistystoimintaan. Tulevaisuudessa, kokemuksen karttuessa, tämä yhteistyö todennäköisesti tuo lisää tarkkuutta ja ymmärrystä myös talousarvioiden suunnitteluun.

Lisäksi vapaa-aikapalvelut saavuttivat merkittäviä taloudellisia hyötyjä ennakoimattomien avustusten ja sponsoritukien myötä, kasvattaen liikuntapalvelujen tulot 134 tuhatta euroa budjetoitua suuremmiksi. Varhaiskasvatuksen puolella tilanne oli yhtä lailla myönteinen: positiivinen poikkeama oli 0,4 miljoonaa euroa, josta 224 tuhatta euroa kohdistui erityisesti esiopetukseen.

Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta myönsi yhteensä 12 tapahtuma-avustusta, joiden yhteissumma oli reilu 17 tuhatta euroa. Lisäksi lautakunta päätti yksittäisestä tapahtuma-avustuksesta Kuusikko Soi ry:lle, jonka suuruus oli 40 tuhatta euroa. Lisäksi Kultamuseosäätiölle myönnettiin 30 tuhannen euron toiminta-avustus, ja Sodankylän Elokuva festivaalit ry:lle osoitettiin 140 tuhannen euron tapahtuma-avustus lautakunnan käyttösuunnitelmasta.

Hyvinvoinnin kohdeavustuksia myönnettiin kymmenelle hakijalle yhteensä vajaa 10 tuhatta euroa. Kulttuurin toiminta-avustuksia jaettiin 14 hakijalle yhteensä hieman vajaa 14 tuhatta euroa. Nuorisotoimen toiminta-avustukset jaettiin kahdelle hakijalle, yhteissummaltaan 2 tuhatta euroa, ja liikuntatoimen toiminta-avustuksia myönnettiin yhdelletoista hakijalle yhteensä 20 tuhatta euroa. Tämä avustuskokonaisuus tukee monipuolisesti alueen hyvinvointia, kulttuuria, liikuntatoimintaa ja nuorisotyötä.

Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta oli valmis hyväksymään Torvisen koulun tarveselvityksen sekä siihen liittyvän tilojen uudelleenjärjestely- ja perusparannusmallin, joka olisi toteutettu tarveselvityksen mukaisen aikataulun mukaan. Kunnanhallitus kuitenkin käytti otto-oikeuttaan ja päätti, että ennen laajempaan remontiin ryhtymistä tarvitaan lisää tietoa päätöksenteon tueksi. Kunnanhallituksen mukaan on tärkeää seurata ja arvioida oppilasmäärän kehitystä, sillä perusparannuksen ajoittaminen tulee harkita erityisesti oppilasmäärien kasvaessa.

Skenaario, jossa oppilasmäärä laskisi alle kunnanvaltuuston asettaman 20 oppilaan rajan, olisi kuitenkin haastava, jolloin perusparannettu koulurakennus saattaisi jäädä tarpeettomaksi. Kunnan toiminnan ja päätöksenteon tulee tässä tapauksessa perustua hallinnollisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävään arviointiin. Torvisen koulun kohdalla kunta pitää kiinni niin kutsutusta "nollavaihtoehdosta" ja lykkää perusparannushankkeen valmistelua vuoden 2026 talousarvioon. Kunta säilyttää valmiuden reagoida nopeasti mahdollisiin muutoksiin oppilasmäärässä tai kiinteistön kunnan suhteen.

Lisäksi päätettiin, että kasvatusalan henkilöstölle ei makseta erillistä vaaterahaa henkilösuojausten ja suojavaatteiden käytöstä.

Tasapuolisuuden varmistamiseksi tarkastuslautakunnan mielestä on olennaista huolehtia, että kaikille kunnan työntekijöille, mukaan lukien päiväkotien henkilöstö, tarjotaan tarvittavat ulkovaatteet samalla tavalla kuin muille työntekijöille järjestetään asianmukainen työvaatetus.

Vuotson monitoimitalon laajennusosan tarveselvitys puolestaan käynnistettiin kuluvan vuoden aikana. Tämä hanke etenee osana kunnan pyrkimystä parantaa tilojen toimivuutta ja palvelujen järjestämistä.

Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta teki päätöksen muuttaa neljä varhaiskasvatuksen lastenhoitajan toimea varhaiskasvatuksen opettajan viroiksi. Tämä päätös valmistaa henkilöstörakennetta vastaamaan varhaiskasvatuslain muutoksia, jotka astuvat voimaan 1.1.2030.

Sompion kirjaston Sodankylän toimipiste liittyi valtakunnalliseen E-kirjastoon, mikä tarjoaa kunnan asukkaille pääsyn digitaalisiin kirjoihin ja kirjastoaineistoihin. Palvelun vuosittainen kustannus kunnalle on 0,7 euroa asukasta kohden, mikä tarkoittaa Sodankylän osalta 5 694 euroa, Savukosken osalta 692 euroa ja Pelkosenniemen osalta 663 euroa. Tämä mahdollisuus toteutettiin Kansalliskirjaston kanssa tehdyn yhteistyösopimuksen avulla ja edistää digitaalisen kulttuurin saavutettavuutta paikallisesti.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja päivitettiin siten, että ylin perittävä maksu nousi 295 eurosta 311 euroon kuukaudessa ja alin maksu 28 eurosta 30 euroon. Toisesta lapsesta perittävä maksu on enintään 40 prosenttia nuorimman lapsen maksusta, eli maksimissaan 124 euroa kuukaudessa. Seuraavien lasten maksua porrastetaan edelleen, ja se on 20 prosenttia nuorimman lapsen maksusta.

Lautakunta myös päätti täyttää varhaiskasvatuksen konsultoivan erityisopettajan viran, mikä auttaa entisestään vahvistamaan varhaiskasvatuksen laatua ja tukipalveluiden saavutettavuutta.

Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta teki useita merkittäviä henkilöstöpäätöksiä liittyen Vuotson ja Tähtikunnan kouluihin. Vuotson koulun luokanopettajan virka ja koulunkäynnin ohjaajan toimi täytettiin. Luokanopettajan virkaan liittyvä koulunjohtajan lisätehtävä järjestettiin sisäisin järjestelyin. Tähtikunnan koululla täytettiin apulaisrehtorin virka, käsityönlehtorin virka, matemaattisten aineiden lehtorin virka, koulun aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan toimi, koulunkäynnin ohjaajan toimi sekä luokanopettajan virka.

Vapaa-aikatilojen käyttömaksuja korotettiin elokuun alusta alkaen.

Uittoperinteeseen liittyvä Sauvoja-muistomerkin perustamishanke vanhan kirkon puistoon ei etene yksittäisenä hankkeena. Lautakunta kuitenkin päätti huomioida aloitteen viemällä sen osaksi kuntakeskuksen yleisilmeen ja kulttuuritalohankkeen suunnittelutöitä.

Lautakunta myös hylkäsi perusteettomaksi katsotun oikaisuvaatimuksen, joka koski Tähtikunnan koulun luokanopettajan virkavalintaa.

Sodankylän kunnan terveydenedistämisen aktiivisuus sai tunnustusta laajassa hyvinvointiraportissa, jonka mukaan kunnan toiminta on hyvä verrattuna vertailukuntiin ja koko maan keskiarvoon. Hyvinvointi-indikaattorilla mitattuna Sodankylä sijoittui Lapin kuntien joukossa toiseksi parhaimmaksi, mikä korostaa kunnan onnistumista hyvinvoinnin edistämässä.

Syksyllä toteutettiin kokeiluluonteinen kuljetusjärjestely, jossa nuoria kuljetettiin Järvikylien ja Vuotson suunnilta kirkonkylän nuorisotiloihin vapaa-aikoina. Tämä tukee nuorten mahdollisuuksia osallistua vapaa-ajan toimintoihin asuinseudustaan riippumatta.

Lautakunta myönsi 2 tuhannen euron avustuksen dokumenttiprojektiin, joka käsittelee Erillisosasto Sau:ta. Projektin toteutuminen ei kuitenkaan ollut päätöksentekohetkellä varmaa.

Lautakunta päätti pidättää virasta Sodankylän kunnan viranhaltijan 8.8. alkaen lainvoimaiseen päätökseen saakka. Virasta pidättämisen ajanjakso on palkatonta. Viranhaltija jätti päätöksestä oikaisuvaatimuksen, mutta lautakunta totesi oikaisuvaatimuksen aiheettomaksi ja piti päätöksensä voimassa.

Lautakunta myös tarkasteli kouluverkko-suunnitelman päivittämisaloitetta ja päätti tukeutua aikaisempaan ohjeistukseen. Koulujen oppilasmäärän kehitystä seurataan ja muutoksiin reagoidaan tarpeen mukaan. Kiinteistöjen kunto pyritään pitämään asianmukaisena kunnan antamien ohjeiden mukaisesti, ja valtuuston linjaus liittyen koulujen vähimmäisoppilasmäärään säilytetään. Lisäksi etäopetuksen kehittämistä tukevista yhteistyömahdollisuuksista keskustellaan sekä paikallisten että valtakunnallisten kumppaneiden kanssa.

Valtuustoaloite, jossa esitettiin energiajuomien hankkimisen ikärajaksi 18 vuotta, ei saanut kannatusta lautakunnassa. Sen sijaan lautakunta kutsui paikallisia kauppiaita mukaan PAKKA-työryhmään, jonka tarkoituksena on käydä keskustelua ikärajan asettamisesta. Tämä lähestymistapa pyrkii edistämään yhteistoimintaa kauppiaiden ja kunnan välillä vastuullisen myyntikäytännön osalta.

Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta hyväksyi Kitisenrannan kulttuuritalon tarveselvityksen, joka käynnistää pitkällisen hankkeen tavoitteenaan edistää kulttuuritalon valmistumista vuoteen 2030 mennessä. Sodankylän

kunnan visio "hyvä kasvaa, elää, työskennellä ja harrastaa" tukee kulttuuritalohanketta, jonka tarkoituksena on merkittävästi parantaa kuntalaisten elämänlaatua. Kulttuuritalo tarjoaa monipuolista kulttuuritarjontaa ja laajentaa harrastusmahdollisuuksia sekä tiloja kuntalaisten käyttöön, vahvistaen kunnan asemaa vireänä ja kulttuurimyönteisenä paikkana.

Lautakunta teki päätöksen muuttaa vapaa-aikapäällikön virkanimikkeen hyvinvointipäällikön virkanimikkeeksi.

Vuoden 2024 kulttuuripalkinnon saajaksi valittiin Pekka Kustula. Kunnan kulttuuripalkinto on tunnustus erityistä ansiota saavuttaneesta työskentelystä kulttuuriin hyväksi Sodankylässä.

Kunnan keskustajaman päiväkoteihin hankittiin sisäilmanpuhdistimet osana kokeilua, jonka tavoitteena on ehkäistä ilmaitse leviävien sairauksien aiheuttamia sairauspoissaoloja. Kokeilun taustalla on E3-hanke, jonka tulokset ovat osoittaneet, että sisäilman puhdistaminen voi merkittävästi vähentää lasten ja henkilökunnan sairastavuutta varhaiskasvatuksessa.

Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta hyväksyi Sodankylän kunnan kotoutumishjelman, joka tarjoaa maahanmuuttajille alkuvaiheen palvelukokonaisuuden. Kotoutumishjelman keskeisiä elementtejä ovat lain edellyttämät osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi, kotoutumissuunnitelma, monikielinen yhteiskuntaorientaatio, kotoutumiskoulutus, muut koulutukset ja palvelut sekä ohjaus ja neuvonta. Ohjelma tukee maahanmuuttajien sujuvaa integroitumista paikallisyhteisöön ja yhteiskuntaan ja vastaa heidän yksilöllisiin tarpeisiinsa.

Sodankylän kunta aloittaa lasten kotihoidon tuen kuntalisän maksamisen. Kuntalisä on 300 euroa kuukaudessa yhdestä perheen alle 3-vuotiaasta lapsesta ja 70 euroa kuukaudessa muista perheen alle esikouluikäisistä lapsista. Kuntalisä on veronalaista tuloa ja sen saamiseen vaikuttaa se, että lapsen vanhempi tai muu huoltaja hoitaa lapsia kotona ja on työlainsäädännön tarkoittamalla hoitovapaalla, osittaisella hoitovapaalla tai on yrittäjä, joka jää kotiin lapsensa hoitoa varten. Kuntalisä maksetaan kokonaisilta kalenterikuukausilta ja sitä ei myönnetä takautuvasti eikä kuukautta lyhyemmältä ajalta.

Kuntalisän maksaminen tapahtuu Kelan kautta, eikä sitä tarvitse erikseen hakea. Maksu järjestetään kunnan ja Kelan välisen sopimuksen mukaisesti, ja perheet, jotka täyttävät kotihoidon tuen ja kuntalisän myöntämisen ehdot, saavat lisän automaattisesti. Tämä käytäntö helpottaa perheiden hallinnollista taakkaa ja tukee lasten kotihoidon järjestämistä kunnassa.

Tarkastuslautakunnan mielestä on hienoa, että päätöksiä voidaan tarvittaessa tarkistaa ja harkita uudelleen, kuten sivistysjohtajan tekemä päätös myöntää Syväjärven koulun esioppilaille oikeuden maksuttomaan koulukuljetukseen täydentävästä varhaiskasvatuksesta lukuvuodeksi 2024-2025. Päätöksenteossa on aina mahdollisuus käyttää harkintaa ja varmistaa asianmukaisuus.

Vastuualuekohtaiset kehittämistavoitteiden toteutumiseen liittyvät havainnot

6.1.1 Sivistyspalvelut

Sivistyspalveluiden tavoitteita olivat:

Toimialan houkuttelevuus työnantajana

- Mittarina toimi henkilöstön pätevyysprosentti eli kuinka suuri osuus on päteviä. Toteutmana 95 % koulutuksen osalta ja varhaiskasvatuksen osalta 90 %.

Positiivisen työnantajakuva edistäminen

- Mittarina esihenkilöiden koulutukset / vrk, henkilöstön osallistuminen koulutuksiin / vrk sekä onko kyselyjä pidetty.
 - Esihenkilöiden koulutuksia oli: hallinnolla 20 vrk, kirjastolla 8 vrk, koulutuksella 25 vrk, vapaa-ajalla 5 vrk ja varhaiskasvatuksella 15 vrk.
 - Muun henkilöstön osallistuminen koulutuksiin jakaantui seuraavasti: hallinto 9 vrk, kirjasto 34 vrk, koulutus 91 vrk, vapaa-aika 20 vrk ja varhaiskasvatus 65 vrk.
- Lisäksi tehtiin kysely hyvinvointi ja vapaa-ajanpalveluista

Asunto-ohjelman tukeminen palveluverkon avulla

- Mittarina oli Kirjastoauton sekä WAU-auton kävijämäärät, jossa kävi yhteensä hieman vajaa 11 tuhatta kävijää.

Sivistyspalveluiden hallinnon tavoitteita olivat:

- Tasa-arvoisten mahdollisuuksien edistäminen turvallisuuteen, hyvinvointiin, kasvuun ja oppimiseen.
- Kuntalaisten osallisuuden lisääminen.
- Palveluiden tuotanto kestäväällä tavalla.

Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma laadittiin suunnitelman mukaisesti. Hyvinvointi- ja vapaa-ajanpalvelut pitivät asiakastytytäväsyykskyselyn sekä prosessikuvaus palautejärjestelmästä valmistui maaliskuussa 2025. HYTE-kerroin oli 61, hyvinvointikertomus laaditaan vuonna 2025 ja hyvinvoinnin kohdeavustusta jaettiin.

Keskiarvo asiointi- ja palveluliikenteen asiakkaista jakautui seuraavasti: Luosto 1,8, Lokka 1,5, Vuotso 2,8, Raudanjoki 5,3, Kirkonkylä 2,5, Unari 5,7 ja Jeesiö 2.

6.1.2 Koulutus

Koulutuksen tavoitteita olivat:

- Kasvun ja kehityksen tukeminen
- Paikallisen opetussuunnitelman toteutuminen oppilaslähtöisesti
- Lasten ja nuorten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen
- Opiskelijahuollon kehittäminen
- Koulupoissaolojen vähentäminen
- Palveluiden tuottaminen ympäristöystävällisesti ja kestävästi
- Ympäristötietoisuuden lisääminen

Päättötodistusten lukumäärä suhteessa 9. luokan oppilasmäärään oli 100 % sekä kaikki myös siirtyivät toiselle asteelle. Nuorisovaltuustoa osallistettiin esimerkiksi B-ajokortti-aloitteessa, kaikilla peruskouluilla ja lukioilla toimi oppilaskunta sekä koulupoissaolojen vähentämiseen liittyvä hanke päättyi helmikuussa 2025.

Ruokahävikin määrä oli 2036 kg, jonka rahallinen arvo oli noin 6 tuhatta euroa. Perusopetuksen kuljetuskustannukset olivat 1,0 miljoonaa euroa vuodessa. Kuljetuspalvelua käytti 269 oppilasta, jolloin kuljetuksen keskimääräinen yksikköhinta oli 4 038 euroa oppilasta kohden.

6.1.3 Vapaa-ajanpalvelut

Vapaa-ajan palveluiden tavoitteita oli tuottaa kuntalaisille terveyttä ja hyvinvointia sekä tukea lasten- ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua. Lisäksi tavoitteena oli saavutettavat vapaa-ajanpalvelut, kulttuuri-, liikunta ja nuorisopalvelut.

Etsivä nuorisotyö raportti sekä Suomen malli kerho hankeraportit tehtiin, mutta digitaaliset tapahtumat jäivät toteutumatta.

Vuoden aikana palvelujen kävijämäärät olivat seuraavat:

Kulttuuripalvelut:

Tilaisuuksissa: 1 872 aikuisia ja 4 019 alle 18-vuotiaita.

Nuorisopalvelut:

Nuorisotilalla: Noin 45 kävijää viikossa.

Walker-autossa: Noin 3 000 kävijää vuodessa.

Etsivä nuorisotyö: 45 asiakastoimeksiantoa vuodessa.

Liikuntapalvelut:

Ryhmäliikunta ja tapahtumat: 3 806 kävijää.

Uimahalli: 13 220 kävijää.

Liikuntahalli: 47 616 kävijää.

Jäähalli: 13 514 kävijää.

Avantouinnin kausikorttikävijät: 89 henkilöä.

6.1.4 Sompion kirjasto

Tavoitteena oli edistää kuntalaisten monipuolista lukutaitoa tarjoamalla tietoa, taitoa ja viihdettä sekä Ympäristötietoisuuden lisääminen.

Kirjasto teki hankintoja 6 638 kpl ja poistoon meni 8 914 kpl. Lainauksia oli yhteensä 142 682 kpl ja käyntejä 72 230 kpl. Koulutuksia pidettiin 45, jossa osallistujia oli yhteensä 1 058. Tapahtumia järjestettiin 74, jossa osallistujia oli 946. Koulukirjastossa lainauksia oli 7 076 kpl.

6.1.5 Varhaiskasvatus

Tavoitteena oli lasten ja perheiden tarpeiden mukaisten palvelujen tarjoaminen kestävästi ja kustannustehokkaasti. Lisäksi tavoitteena oli palveluiden tuottaminen ympäristöystävällisesti ja kestävästi sekä ympäristötietoisuuden lisääminen

Perheiden määrä oli 235 ja osallistumisprosenttina 89 %. Alle 3-vuotiaiden lapsien määrä oli 76. Yksikköhinnat jakautuivat seuraavasti:

- Tähtikunnan koulu 1 569 €/kk
- Paulaharju 2 337 €/kk Poikkijoki 2 154 €/kk
- Yksityinen 1 415 € /kk
- Poikkijoen päivähoito 1 029 € / kk
- Järvikylät 1 537 € /kk
- Vuotso 1 774 € / kk
- Leikkitoiminta 334 € / kk

Varhaiskasvatuksen esiopetuksen kuljetuskustannukset olivat 30 146 euroa vuodessa, ja kuljetuspalvelua käytti 2 oppilasta, jolloin kuljetuksen keskimääräinen yksikköhinta oli 15 073 euroa oppilasta kohden.

6.2. Kunnanhallitus

Kunnanhallitukselta ja viranhaltijoilta on jäänyt vastaamatta tärkeisiin lausuntopyyntöihin, mikä on edunvalvonnan kannalta merkittävä puute. On erityisen tärkeää, että lausunnot annetaan pyynnön mukaisesti, esimerkiksi hyvinvointialueen rakennushankkeisiin liittyen tai Lapin liiton kyselyihin.

Tarkastuslautakunta muistuttaa, että vaikka lausuntopyyntö vaikuttaisi vähäpätöiseltä, tai ei suoraan koskisi kuntaa, siihen vastaaminen on tärkeää, jotta kunta ei jää päätöksenteon ulkopuolelle. Vaikka erillistä edunvalvontasuunnitelmaa ei olisi, kunnan etua voi silti valvoa aktiivisella toiminnalla.

Tarkastuslautakunta kysyy, miksi kunta ei ole antanut lausuntoa esimerkiksi Pohjoisen ohjelmaan?

Sodankylän kunnassa on viime vuosina perustettu useita virkoja, joiden tavoitteena on vähentää työpaineita ja varmistaa esitysten asiantunteva valmistelu. Tästä syystä odotamme hyvin valmisteltuja päätöksiä ja esityksiä.

Mikäli valtuusto tekee päätöksen, sen ei tulisi olla tarpeen muuttaa kunnanhallituksen pyynnöstä (KH 20.8.2024 § 184).

Kunnan hyvän tuloksen osalta olisi tärkeää ohjata merkittävämpi osa säästöihin tai rahastoihin, jotta tulevat leasingmaksut voidaan kattaa ilman, että ne kuormittavat tulevia valtuustokausia. On olennaista varautua tuleviin kustannuksiin ennakoivasti ja vastuullisesti. *Miten kunta on varautunut tuleviin vuosiin taloudellisesti?*

Kunta on sitoutunut tukemaan elokuvajuhlia, minkä vuoksi olisi hyödyllistä lisätä valtuuston jäsenten edustusta Sodankylän Elokuva festivaali Ry:n hallituksessa. Kunnan edunvalvonta tämänkaltaisessa merkittävässä tapahtumassa on tärkeä osa strategista yhteistyötä.

Vaikka PTS-ohjelma (pitkän tähtäimen suunnitelma) on voimassa ja sitä toteutetaan, on edelleen tärkeää, että purkukuntoisten vanhojen rakennusten tilalle kunta varautuu rakentamaan uusia rakennuksia. Uudisrakentaminen varmistaa kunnan palveluiden jatkuvuuden ja nykyaikaiset toimitilat.

Tarkastuslautakunta kysyy, miksi kunnanhallitus on jättänyt käyttämättä talousarvioon varatun miljoonan euron määrärahan asuntotuotannon kehittämiseen, vaikka kunnassa on kerrottu vallitsevasta asuntopulasta? Miksi kunta on ottanut 4 miljoonaa euroa lainaa, joka edelleen lainattiin Asuntopuulaakille?

6.3. Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan toimintakate on noin 772 tuhatta euroa pienempi kuin talousarviossa arvioitiin, mikä johtuu pääasiassa suuremmista toimintatuloista (noin 500 tuhatta euroa). Vuoden 2023 tilinpäätökseen verrattuna nettomenot ovat pienentyneet noin 538 tuhatta euroa.

Tarkasteltaessa talousarvion toteutumista eri vastuualueiden osalta, merkittäviä poikkeamia on havaittu teknisen sektorin investoinneissa:

- **Kylälaakson rivitalohanke** ylitti kustannusarvion 561 tuhannella eurolla (35 % ylitys).
- **Kitisenrannan kouluhanke** ylitti arvion 240 tuhannella eurolla.
- **Liikenneväylien kunnostus** ylitti arvion 172 tuhannella eurolla (86 % ylitys).
- **Poikajuntintien paineviemäri:** kustannusarvio oli 1,2 miljoonaa euroa, mutta toteutuskustannukset olivat 560 tuhatta euroa, mikä tarkoittaa yli 100 % positiivista poikkeamaa.

Kokonaisuudessaan teknisen lautakunnan alaiset investoinnit toteutuivat 434 tuhatta euroa talousarviota pienempinä. Talousarviota on tasapainotettu jättämällä toteuttamatta alkuperäisesti suunniteltuja kohteita.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että talousarviota laadittaessa kiinnitetään enemmän huomiota realismiin, jotta kaikki suunnitellut hankkeet voidaan toteuttaa.

Vuoden 2023 arviointikertomus ja tiestön vauriot:

Arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota siihen, miten infran rakentajat ovat aiheuttaneet vaurioita tiestölle. Toimintakertomuksen mukaan yhdyskuntatekniikka suoritti 21 valvontaa.

Lautakunta kysyy, onko rakentajille mahdollisesti annettu kehoituksia koskien tiestölle aiheutettuja vahinkoja?

6.3.1 Yhdyskuntatekniikka

Tavoitteena oli, että resurssit ovat riittävät infran sekä liikuntapaikkojen ylläpitoon ja tuetaan työllisyyden hoitoa tarjoamalla työpaikkoja. Kalasatamissa on riittävät puitteet toimia kaupallisena kalastajana ympäri vuoden.

Siltaharjussa kalastajien määrä per vuosi on kasvanut.

Työllistettyjä oli 4 henkilöä sekä vakanssit on täytetty.

Lautakunta on päättänyt laajentaa Lokan kalahallia.

Tarkastuslautakunta kysyy mihin dokumentteihin kalahallin laajennus perustuu?

Lisäksi tavoitteena oli, että asuinalueiden ympärillä olevat yleiset alueet ovat viihtyisiä ja turvallisia. Kesäaikaan on toteutettu kunnossapitotöitä, kuten katualueiden ja risteysalueiden näkemäalueiden raivausta.

Tavoitteena oli myös, että taajama-alueet ovat siistejä ja viihtyisiä ja liikuntapaikat ovat hyvässä kunnossa. Tavoitteen saavuttamiseksi on pidetty roskatalkoot keskustassa sekä Luostolla. Lisäksi osallistuttiin Miljoona roskapussia-tapahtumaan. Liikuntapaikkojen käyttö on ollut vakiotasolla.

Tavoitteeksi asetettiin myös se, että yleisten alueiden sekä liikenneväylien valaistus on energiatehokasta. Vuoden aikana uusittiin noin 200 suurpainenatriumvalaisinta LED-valaisimiksi sekä toteutettiin kaksi sivukylien valaistuksen saneeraussuunnitelmaa. Lisäksi saneerattiin Pappilanniemen alueen valaistus (69 LED-valaisinta ja liiketunnistimet), Kelukoskentien kevyen liikenteen väylän valaistus (21 LED-valaisinta), Kommatin latuvalaistus (160 LED-valaisinta) sekä Marjatien tiekunnan alueen valaistus (69 LED-valaisinta).

Onko LED-valaisimista saatu energiasäästöjä?

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että kiinteistöverotuloja ei tällä hetkellä kohdisteta tieverkoston kunnossapitoon, vaikka niiden tulisi osaltaan tukea tieverkon ylläpitoa. Miksi näin?

6.3.2 Tilapalvelu

Tavoitteena oli, että henkilöstömäärät ovat mitoituksen mukaiset. Tavoitteessa onnistuttiin siten, että mitoituksen mukainen henkilöstö on töissä ja henkilöstön vaihtuvuus on pientä.

Toisena tavoitteena oli asunto-ohjelman toimenpiteiden toteuttaminen siten, että tilapalvelu toteuttaa Kylälaakson rivitalot hankkeen 1. vaiheen.

Tilapalveluiden osalta asiakastytyväisyyskysely päätettiin toteuttaa helmikuussa 2025.

Lisäksi tilapalveluiden tavoitteena oli olla 30 % parhaan organisaation joukossa kokonaisenergiankulutuksen vertailussa muihin kuntiin verrattuna. Vertailu on edelleen kesken.

6.3.3 Rakennusvalvonta

Tavoitteena oli, että resurssit ovat oikein mitoitettu siten, että lakisääteiset tehtävät ja rakennusvalvonnan muutkin tavoitteet saadaan suoritettua. Resurssit ovat olleet oikein mitoitettuja.

Toisena tavoitteena oli se, että rakennusvalvonta edesauttaa rakentamista asiakaspalvelulähtöisyydellä ja joustavuudella sekä saapuneet lupahakemukset, neuvontapyyntöt ja katselmukset käsitellään ripeästi. Lisäksi neuvontapyyntöihin pyrittiin reagoimaan 8 vrk kuluessa, luvat käsitellään ja katselmukset suoritetaan 21 vrk kuluessa (arkipäivät).

Vuonna 2024 saapui 188 hakemusta, joista myönnettiin 196, hylättiin 1 ja tehtiin yksi oikaisuvaatimus, jonka lautakunta päätti pitää rakennustarkastajan päätöksen ennallaan. Hakemusten käsittelyajat, neuvontapyyntöihin vastaaminen sekä katselmusten suorittaminen ovat toteutuneet tavoitteiden mukaisesti.

Asiakaspalaute on ollut pääosin positiivista.

6.3.4 Ympäristönsuojelu ja Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristönsuojelun toimielin on ympäristöjaosto ja se toimii teknisen lautakunnan alaisuudessa.

Kustannustenjako:

Vuoden 2024 alusta yhteistoimikunta on siirtynyt käyttämään aiheuttamisperusteista kustannustenjakomallia alkuperäisen asukaslukuperusteisen mallin sijaan. Sopimus on hyväksytty Inarissa, Muoniossa, Sodankylässä, Enontekiössä ja Utsjoella, ja kustannustenjakosopimusta tarkastellaan kahden vuoden välein.

Kustannuspaikat:

Ympäristönsuojelun vastuualue on jaettu vuoden 2024 alusta kahteen kustannuspaikkaan:

5250: Ympäristönsuojeluviranomaisen lupa- ja valvontatehtävät

5251: Ympäristönsuojelun edistämistehtävät

Henkilöstö:

Ympäristöasiantuntijan virka on saatu täytettyä.

Valvontaohjelmat:

Valvontaohjelma laaditaan aina valvontakausittain, esimerkiksi ajanjaksoille 06/2023–05/2024 ja 06/2024–05/2025. Valvontakaudella 2023–2024 valvontaohjelman toteutumisaste on ollut 95 %.

Niissä kohteissa, joissa valvontaa ei ole voitu toteuttaa kauden aikana, toiminta ei ole vielä alkanut kyseisen valvontakauden aikana. Näissä tilanteissa määräaikaistarkastusta ei voida suorittaa, mutta se pyritään tekemään mahdollisimman pian toiminnan käynnistymisen jälkeen.

Kohteet lisätään valvontaohjelmaan, kun niihin on myönnetty lupa. Usein tarkkaa ajankohtaa toiminnan alkamiselle ei kuitenkaan vielä tiedetä luvan myöntämishetkellä. Tästä syystä valvontaohjelmassa voi olla kohteita, joissa toimintaa ei aloiteta kyseisen valvontakauden aikana. Näiden kohteiden tarkastus siirtyy automaattisesti seuraavalle valvontakaudelle.

Tyypillisimpiä tällaisia kohteita ovat maa-ainesten ottopaikat (esim. louhintaa ja murskausta sisältävät kohteet). Vaikka lupa olisi myönnetty, ottamistarvetta ei välttämättä ole heti luvan saannin jälkeen.

Valvontakausi 2024–2025:

Vuoden 2024 loppuun mennessä valvontaohjelman toteutumisaste oli ympäristönsuojelulain mukaisissa kohteissa 78 %, jätelain kohteissa 87 % ja kokonaisuudessaan noin 85 %. Valvontoja jatketaan vielä toukokuun 2025 loppuun, jolloin toteutumisprosentiksi arvioidaan noin 95 %.

Kuten edelliselläkin valvontakaudella, toteutumatta jäävät valvonnat koskevat kohteita, joissa toiminta ei ole vielä alkanut. Valvontaohjelma toteutuu täysimääräisesti niiden kohteiden osalta, joissa tarkastukset ovat ylipäänsä mahdollisia.

Koulutussuunnitelman toteutuminen:

Koulutussuunnitelma on toteutunut suunnitellusti, lukuun ottamatta ympäristöpäällikön osallistumista. Poikkeama johtui siitä, että hän oli virkavapaalla noin kahdeksan kuukauden ajan, jolloin osa suunnitelluista koulutuksista järjestettiin. Tästä huolimatta koulutus on ollut kokonaisuutena riittävää ympäristönsuojelun henkilöstön osalta, mikä on vahvistettu myös henkilöstöltä saadulla palautteella.

Ympäristönsuojelun koulutukseen on panostettu erityisesti siksi, että lainsäädäntö alalla on jatkuvasti muuttuvaa ja monimutkaista. Koulutuspäiville osallistuminen tarjoaa lisäksi arvokasta vertaistukea muiden kuntien viranhaltijoilta, mikä auttaa suhteuttamaan käsiteltäviä asioita kansalliseen mittakaavaan ja luo uusia ideoita toiminnan kehittämiseksi.

Kasarmit ja päävartiosto

Jääkäriprikaatin kasarmi 5 on asetettu käyttökieltoon 8.7.2024 alkaen. Kasarmin 5 yhteydessä sijaitsevia päävartioston säilytystiloja voidaan kuitenkin käyttää lyhytaikaiseen kiinniotettujen säilyttämiseen, edellyttäen että tiloihin asennetaan ilmanpuhdistimet ja ilmanvaihdon säätö toteutetaan ylipaineiseksi.

Lisäksi kasarmeilla 6 ja 7 on havaittu laajoilla alueilla terveyshaittaa aiheuttavia olosuhteita. Korjaustoimenpiteitä on aloitettu, mutta mikäli ongelmia ei kyetä ratkaisemaan, voidaan näillekin kiinteistöille asettaa käyttökielto.

New Boliden Areenan meluhaitta

New Boliden Areenan konehuoneesta aiheutuva melu on häirinnyt lähialueen asukkaita. Aiemmat meluntorjuntatoimet eivät ole tuottaneet toivottuja tuloksia. Sodankylän investointiohjelmassa on varattu 40 tuhatta euroa tilanteen korjaamiseksi. *Onko toimenpiteellä saatu aikaan toivotut tulokset?*

Kukajärven vedenjakelualuetta koskevat toimenpiteet

Kukajärven vedenjakelualan talousveden raadonpitoisuutta pyritään vähentämään 31.8.2024 mennessä.

Henkilöstötilanne

Tunturi-Lapin ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Sodankylä, Enontekiö, Muonio ja Kittilä, jossa vetovastuu on Sodankylällä. Alueella työskentelee:

- 4 kokoaikaista terveystarkastajaa
- ympäristöpäällikkö, joka käyttää 20 % työajastaan valvontaan
- valvontaeläinlääkäri, joka tekee elintarvikevalvontaa 20 % työajastaan.

Henkilöstövaihdoksista johtuen on ollut henkilöstövajaus. Nykyisillä henkilöstöresursseilla ei pystytty vastaamaan tarkastussuunnitelmien mukaisiin tavoitteisiin. Vuonna 2023 ympäristöpäällikön virkaa ei täytetty, mutta se on laitettu uudelleen hakuun vuodelle 2024. Talousvesi- ja uimavesivalvontaa tekevistä terveystarkastajista toinen jäi elokuisen vuosilomansa jälkeen opintovapaalle syyskuun alusta lähtien. Kaikki talous- ja uimavesivalvonta siirrettiin yhdelle terveystarkastajalle elokuusta lähtien. Lisäksi budjettiin on varattu määrärahat määräaikaisen terveystarkastajan palkkaamiseksi.

Eläinlääkintä ja potilastietojärjestelmä

Tunturi-Lapin alueella toimii yhteensä kuusi kunnaneläinlääkäriä:

- Sodankylässä: 2 virkaa
- Kittilässä: 2 virkaa
- Enontekiöllä ja Muoniossa: yhteensä 2 virkaa.

Näiden virkojen ja viranhaltijoiden määrä on alueelle riittävä. Lisäksi alueen eläinlääkäreille on otettu käyttöön uusi potilastietojärjestelmä, joka helpottaa potilastyötä sujuvoittamalla tiedonkulkua ja potilastietojen saatavuutta.

Tarkastukset

Elintarvikelain (297/2021) mukaiset tarkastukset 128 kpl (38 %).

Terveystarkastuslain (763/1994) mukaiset tarkastukset 50 kpl (50 %).

Tupakkalain (549/2016) mukaiset tarkastukset 14 kpl (42 %).

Tarkastusten määrä on jäänyt huomattavasti alle tavoitteiden.

Kokoukset

Tunturi-Lapin ympäristöterveydenhuollon yhteistoimintajaosto kokoontui vuonna 2024 viisi kertaa.

7. Konserniyhtiöt

Konserniinimipalaverissa on yhteisesti laadittu kaikkia konserniyhtiöitä koskevat yleistavoitteet ja lisäksi on laadittu yhtiökohtaiset tavoitteet kullekin yhtiölle. Alla taulukossa on yleistavoitteet, joihin yhtiöiden toimitusjohtajat ovat sitoutuneet.

Tavoite	Mittari
Yhtiöiden toiminta on kannattavaa	Tilikauden tulos
Yhtiöt huolehtivat omaisuutensa arvosta	Peruskorjaukset % / omaisuuden tasearvo
Yhtiöt ovat vakavaraisia ja kykenevät suoriutumaan taloudellisista velvoitteistaan	Omavaraisuusaste %
Yhtiöiden asiakkaat ovat tyytyväisiä	Asiakastyytyväisyyskysely

Suunnitellaan asuntotuotantoa siten, että vuonna 2024 yhtiöt rakentaisivat tai tehtävänsä mukaisesti tukevat asuntorakentamista Sodankylään

Suurimmat konserniyhtiöt:

- Asentopuulaaki Oy:n tulos oli 534 tuhatta euroa voitollinen.
- Sodankylän Lämpö ja Vesi Oy tulos oli 267 tuhatta euroa voitollinen.
- Tähtikuitu Oy:n tulos oli 7 tuhatta euroa tappiollinen.
- Tähtikunta Oy:n tulos oli 142 tuhatta euroa voitollinen.

7.1. Asentopuulaaki Oy

Yhtiön vastuualueen tavoitteita olivat:

- Asentopuulaakin tarjoamat asunnot riittävät määrällisesti ja laadullisesti Sodankylään töihin tuleville
- Asentopuulaaki tarjoaa terveitä ja turvallisia asuntoja
- Asunnot ja asuminen saadaan ekologisesti kestävämmäksi

Asuntojen käyttöaste oli 96,67 % ja keskivuokra 10,75 € /m2 sisältäen lämmön sekä korjausten osuus liikevaihdosta oli 12,13 %. Asiakastyytyväisyyskysely toteutettiin ja vastauksia saatiin 149 kpl, vastanneista 78 % suosittelee Asentopuulaakia. Vuosittaisen kulutus seurannan muutos oli kWh -2,5 %, MWh -2,1 %, m3 -1,4 % edellisvuoteen verrattuna.

7.2. Sodankylän Lämpö ja Vesi Oy

Yhtiön tavoitteena tuottaa palvelut asiakaslähtöisesti sekä taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla.

Sodankylän Lämpö ja Vesi Oy:n tavoitteita olivat osaava henkilöstö, rekrytointi, asunto-ohjelman toteuttaminen, kuntalaisten vesihuollon palveluiden turvaaminen, fuusiot, energian kestävä käyttö sekä kunnan ilmastotyö.

Henkilöstön koulutuspäiviä oli 0,5 päivää. rekrytointeja oli 1 oppisopimuslainen, asunto-ohjelman toteuttamiseen liittyviä toimenpiteitä ei rakennettujen verkostojen osalta ollut, mutta liittyjiä oli 8 kpl lämpö ja 10 kpl vesi+jv. Vesihuollon palveluiden turvaamiseen liittyvät vesinäytteet ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti sekä fuusioita oli 2 kpl Unari ja Kierinki.

7.3. Tähtikuitu Oy Sodankylä

Yhtiön vastuualueen tavoitteita olivat:

- Mahdollistaa yrityksille kilpailukykyiset tietoliikenneyhteydet
- Mahdollistaa kuntalaisten etätöiden tekeminen
- Kunnan alueen yritysten työllistäminen
- Toimittaa ja tuottaa rakennettaviin asuntoihin kiinteät tietoliikenneyhteydet ja palvelut
- Kattavien liityntävalmiuksien rakentaminen uusille kaava-alueille
- Kunnan alueen yritysten työllistäminen
- Yhteisrakentamisen lisääminen
- Paikallisten tapahtumien tukeminen
- Yhtiön hiilijalanjäljen pienentäminen
- Digitaalisuuden edistäminen

Rakennettuja ja käyttöönotettuja liittymiä oli yhteensä yrityksille ja kotitalouksille 29 kpl. Uudisrakentajille käyttöön otettuja liittymiä oli myös 29 kpl sekä rakennettuja ojametrejä 5000. Yhteisrakentamiskohteita oli neljä sekä tapahtumia kaksi. Energiakulutus kWh / vuosi: 53014,70 kWh ja tiedotustilaisuuksia pidettiin kaksi.

7.4. Tähtikunta Oy

Yhtiön vastuualueen tavoitteita olivat:

- Reagoidaan yritysten sijoittumistarpeisiin nopeasti ja joustavasti
- Työntekijöiden määrä yhtiön vuokratiloissa on > 100
- Investoinnit toteutetaan kannattavasti omistajan antamien ohjeiden mukaisesti
- Asunto-ohjelman toteuttaminen mahdollisuuksien mukaan
- Yhtiö kykenee hoitamaan lainavastuunsa myös pitkällä aikavälillä ja vahvistaa vakavaraisuuttaan, omavaraisuusaste paranee 2,5 %-yksikköä/vuosi
- Parannetaan näkyvyyttä markkinoilla

- Omaisuus on tehokkaassa käytössä, vuokrausaste on > 90 %
Toteutetaan salkutusohjelmaa
- Energiatehokkuustoimenpiteiden valmistelu ja toteutus, jotta yhtiön TETS-tavoite toteutuu vuo-teen 2025 mennessä

Tilinpäätöksessä esitettyjen tietojen mukaan kaikki muut tavoitteet toteutuivat suunnitellusti paitsi Asunto-ohjelman toteuttaminen ei toteutunut.

Muut kuntakonsernin yhtiöt ja yhteisöt:

Kunnalla on merkittävä määrä muitakin tytäryhtiöitä- ja yhteisöjä.

8. Tarkastuslautakunnan esitykset ja yhteenveto

Sisäisen valvonnan ohje on viimeksi päivitetty vuonna 2014 (Kh 18.8. § 245), Toimintakertomuksessa kerrotaan päätöksistä, joita kunnanhallitus on tehnyt sisäisen valvonnan saralla, mutta *tarkastuslautakunta kysyy, pitäisikö itse ohjeistus päivittää tälle vuosikymmenelle vastaamaan nykyisiä vaatimuksia ja toimintaa?*

Huolimatta positiivisesta talouden kehityksestä tarkastuslautakunta kysyy, onko tuleviin taloudellisesti heikompiin vuosiin varauduttu? Esimerkiksi metallien hinnat voivat muuttua ja kaivoksen verotulot pienentyä. Ikääntyvä väestö aiheuttaa myös oman paineen tulojen ja menojen kehitykselle.

Vuoden 2024 aikana tapahtui kunnanhallituksen päätöksissä useampi menettelytapavirhe, joka liittyi henkilöiden esteellisyysyteen. *Pitäisikö esteellisyysäännöksistä antaa erillistä koulutusta sekä valtuutetuille, että johtaville virkamiehille näiden välttämiseksi varsinkin uuden valtuustokauden alussa?*

Positiivisina asioina tarkastuslautakunta pitää esimerkiksi kunnan henkilöstön sairauspoissaolojen vähentymistä, elinvoiman kehittämiseen tähtäävät päätökset kuten Aurora-hankkeen aiesopimuksesta päättäminen, Kitisen kulttuuritalon rakennuttaminen, asuntotuotantoon panostaminen sekä YVA-vaikutukset asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa.

Tarkastuslautakunnan mielestä kunnan eri ohjelmien tasoa pitäisi parantaa, jotta ne vastaavat kunnan todellista käsitystä asiasta. Ohjelmien laatiminen pitäisi olla korkeatasoista, jotta niistä selviää, mikä on kunnan näkemys ja jotta sidosryhmät voivat hyödyntää niitä. Esimerkiksi kaivosohjelma on palautettu uudelleen valmisteluun.

Tilintarkastuskertomus

Tilintarkastaja on jättänyt tilikauden tilintarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen, jossa hän esittää tili- ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tilikaudelta 2024. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen.

Tarkastuslautakunta odottaa kunnanhallituksen vastauksilta korkeaa tasoa ja painottaa, että vastauksista tulee selvitä, mihin konkreettisiin toimiin on ryhdytty.

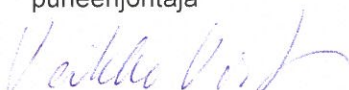
9. Allekirjoitukset

Sodankylän tarkastuslautakunta

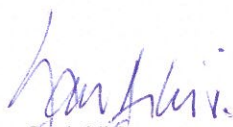
Sodankylässä 23. huhtikuuta 2025

Satu Honkonen

puheenjohtaja

Veikko Virtanen

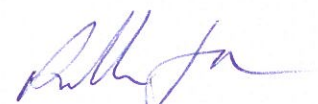
jäsen

Sari Aikio

varapuheenjohtaja

Tuure Neitola

jäsen

Annukka Järva

jäsen